

## Popularnonaukowe streszczenie projektu

### 1. Cel projektu

Głównym celem projektu jest zbadanie kategorii reprezentacji muzycznej zarówno przy pomocy metodologii muzykologicznych jak i tych zaczerpniętych z humanistyki (estetyki, filozofii i semiotyki) w celu jej usystematyzowania i sformułowania nowej klasyfikacji. Mimo że kategoria reprezentacji (a także pojęć pokrewnych, od *mimesis* do anty-reprezentacji) w humanistyce cieszy się wielką popularnością, to jednak nie istnieje żadne syntetyczne ujęcie tej problematyki na gruncie muzykologii i teorii muzyki. Co więcej, poszczególne koncepcje reprezentacji często wykluczają się wzajemnie ze względu na brak jednolitych założeń terminologicznych. Dodatkowym celem projektu jest zainicjowanie w polskiej muzykologii debaty nad wykorzystaniem metodologii zawartych w myśli estetyczno-filozoficznej Gillesa Deleuze'a i Félix'a Guattari'ego. Choć w światowej literaturze przedmiotu takie interpretacje mają miejsce już od dawna, to w Polsce jest to ciągle dziedzina zbadana z niewielkim stopniem.

### 2. Jakie badania będą realizowane w projekcie

Projekt zakłada realizację kilku badań. Pierwszym z nich jest prześledzenie historii pojęcia *mimesis* i reprezentacji równoległe w kilku dziedzinach: muzykologii, estetyce, filozofii i semiotyce. Wiąże się z tym bezpośrednio zagadnienie ekspresji muzycznej, od czasów Benedetto Croce'go oddzielanej od kategorii reprezentacji, co w rezultacie doprowadziło do XIX-wiecznego podziału na muzykę programową i absolutną. Sformułowanie autorskiej metodologii dotyczącej reprezentacji muzycznej pozwoli następnie na jej wykorzystanie w celu analizy i interpretacji wybranych dzieł operowych, symfonicznych i kameralnych Arnolda Schoenberga.

Kolejne zadanie projektu stanowi analiza pojęć różnicy i powtórzenia w ujęciu zarówno muzykologicznym jak i filozoficznym (od Fryderyka Nietzschego do Gillesa Deleuze'a) oraz koncepcji refrenu i stawania się obecnych w pismach Deleuze'a i Guattari'ego. Arnold Schoenberg, będąc również teoretykiem (jego spuścizna obejmuje eseje, podręczniki, analizy, libretta, dzieła literackie i listy), podejmował w swych pismach problematykę różnicy i powtórzenia w sposób uderzająco bliski rozumieniu tych pojęć przez francuskich filozofów.

Schoenberg był w posiadaniu pokaźnej biblioteki, której sporą część, oprócz literatury pięknej, stanowiły dzieła estetyczno-filozoficzne. Stąd też liczne odwołania w jego pismach do rozmaitych autorów i koncepcji. Zagadnieniem szczególnej wagi w świetle dzieł muzycznych artysty jest zbadanie wpływu wybranych teorii koloru (Emanuela Swedenborga, Johanna Wolfganga von Goethe'go, Arthura Schopenhauera, Wassilija Kandinskiego) na jego twórczość kompozytorską, co będzie stanowić ostatnie z zadań projektu.

### 3. Uzasadnienie podjęcia tematu

Tematyka projektu znajduje się w centrum moich zainteresowań od kilku lat; jest też związana z powstającą rozprawą doktorską dotyczącą zagadnienia reprezentacji muzycznej, jednak w bardziej ograniczonym zakresie niż w przedstawionym tu projekcie. Zaś zwrócenie uwagi na etyczny wymiar działalności i twórczości Schoenberga, a także jego dążenie do prawdy i piękna stanowi ważny aspekt osobowości artystycznej, często pomijany w opracowaniach twórczości kompozytora.